

50 jaar Van Gogh Museum: een levend museum

Op 2 juni 2023 is het precies 50 jaar geleden dat het Van Gogh Museum zijn deuren opende. Al 50 jaar lang inspireert het Van Gogh Museum het publiek met kunstwerken van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten.

Nalatenschap

Na zijn dood in 1890 liet Vincent van Gogh zijn complete oeuvre na aan zijn jongere broer, Theo van Gogh. Na de dood van Theo begin 1891, slechts een halfjaar na het overlijden van Vincent, zag Theo's weduwe Jo van Gogh-Bonger zich voor een allesbepalende keuze gesteld. Wat te doen met de bijzondere nalatenschap van haar geliefde man? Ze besloot Vincents werk wereldwijd onder de aandacht te brengen, was uitermate zorgvuldig in wat ze wel en niet verkocht, en verzorgde de eerste uitgave van Vincents brieven aan Theo. De internationale bekendheid van Vincent en zijn werk is in belangrijke mate te danken aan haar inspanningen.

Bijscript: Ir. Vincent van Gogh (rechts) op de bouwplaats van het Van Gogh Museum, 1970

Een levend museum

Ir. Vincent van Gogh, de zoon van Jo en Theo, die opgroeide met het werk van zijn oom, stelde zichzelf een nieuw doel: het bijeenhouden van de collectie en die in zijn geheel onderbrengen in een museum speciaal voor deze collectie. Via de kunstcriticus Willem Steenhoff had Ir. Van Gogh naar eigen zeggen voor het eerst kennisgenomen van het idee van een 'levend museum'. Dat onderscheidde zich doordat er niet alleen werken uit de vaste collectie te zien waren, maar er ook ruimte was voor wisselende tentoonstellingen, met werken uit het depot en uit andere collecties. Geïnspireerd door dit ideaalbeeld publiceerde Vincent in 1937 een artikel getiteld 'Iets over de museums en hun betekenis' in *De Socialistische Gids: Maandschrift der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij*. In zijn tekst benadrukte hij dat een museum niet alleen tot taak had objecten te bewaren, maar de collectie ook toegankelijk moest maken. Anders zou het niet meer zijn dan een 'pakhuis dat door het publiek gemeden wordt, en waar alleen enkele studerenden en deskundigen komen'.

'Waarom de kunst en waarom een museum? Ons doel is uiteindelijk innerlijk vrije mensen te maken en de kunst kan de mens mede leren zijn gevoelsleven te leiden.'

Ir. Vincent van Gogh in zijn toespraak bij de opening van het Van Gogh Museum op 2 juni 1973

Rijksmuseum Vincent van Gogh

In 1962 sloot Ir. Vincent van Gogh een overeenkomst met de Staat der Nederlanden en droeg de volledige collectie over aan de in 1960 opgerichte Vincent van Gogh Stichting. Daartegenover verplichtte de Staat zich het Van Gogh Museum te bouwen, om daarmee te waarborgen dat de collectie voor iedereen en voor altijd toegankelijk zou zijn. Op 2 juni 1973 werd de langgekoesterde wens van de destijds 83-jarige Ir. Vincent van Gogh werkelijkheid met de feestelijke opening van Rijksmuseum Vincent van Gogh. Vanwege de verzelfstandiging van de rijksmusea in Nederland veranderde dat in 1994 in Van Gogh Museum. Het gebouw was ontworpen door architect Gerrit Th. Rietveld. Tot een maand voor zijn overlijden op 28 januari 1978 was Ir. Vincent van Gogh actief en betrokken bij alles wat met de nalatenschap te maken had. Hij bezocht vrijwel dagelijks het museum, vol energie en passie.

Bijschrift: Postkaart Rijksmuseum Vincent van Gogh, 1973

Kurokawa-vleugel

Rond de millenniumwisseling vond er een renovatie plaats van het Rietveldgebouw en de bouw van een nieuwe tentoonstellingsvleugel, uitgevoerd door de Japanse architect Kisho Kurokawa. Op 24 juni 1999 werd het vernieuwde Van Gogh Museum feestelijk geopend door koningin Beatrix.